

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

796.33

Szerző: .....

Cím: Amikor a „laufmétázó” diákok közé először gurult a futball-labda

Forrás: .....

Új Nemzedék

3m

1925. 4. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

1925

Személy

Amikor a „laufmétázó” diákok közé először gurult a futball-labda

Rugby-játék a hajdani mesterségesen — Thompson a magyar futballjáték apja

— Az Új Nemzedék tudósítójától. —

Jól benne van már a korban az a hajdani budapesti diák, aki a szintén elmúlt mesterséges jégpályán kergetőzött. Népszerű neve „a mesterséges” volt. A Városligetben a Feld-színháztól a Stefánia-ut felé megindulva két perc alatt elérhető, a nyoma, óriás játszótérben ma is meg van, sőt áll a korcsolyacsarnok is, amely egykori partján emelkedett, de azóta jóval kisebb lett, nagy részéből park lett és már talán, akik valaha játszottak rajta, sem tudják elképzelni, hogy milyen óriás volt. Télen át, igaz, korcsolyázásra használták, a Budapesti Korcsolyázó Egyesület depondánza volt, de az igazi hivatását tavasztól ősziig töltötte be, mint az enyhe és meleg napokon a diákok százai öbzölötték el. A liget többi részétől élesen különvált, mert a jégpálya céljaira jó mélyen kiásták a földet és a tojásalakú pálya körül olyan töltésféle támadt.

Micsoda élet folyt a mesterségesen! A pálya körül anyák és dadák a csecsemőkkel, a hűvös fák alatt „Hol a piros”-sal fosztogatták ki az akkor még bő számban akadó naivakat, a korcsolyacsarnok külső zezugaiba telepedve diákok sakkosztak és néha fölharsant a vizes ember népszerű kiáltása: „Ki hitta ide!” A pályán már mozgalmassabb volt az élet. A töltésen hosszú- és rövidtávu futóversenyeket

rendeztek. A távfutó rekordot éveken át egy kövér, Körbel nevű fiu tartotta, aki huszszor futotta körül a mesterségest. A pályán benn sulydobó, diszkoszvető, távolugró versenyek folytak, egy-egy elhagyatottabb részén a apos dombért, „Nemzetek”-et játszó csemeték húzódtak meg, sőt elvélve pinckázó, meg golyóval két-három golyóra célbadobó gyermekekre is akadhatott a figyelő szem, de, ami az egész térnek a jellegét megadta s amit lehetetlen volt észre nem venni, ami forrott a tér minden részében, az: a laufméta volt.

Népszerűség dolgában a football közvetlen őse. A kisdíák akkoriban nem arra volt, hogy egyest kapott latinból, vagy, hogy ő a center-csatár, mint manapság, hanem télkének leg

főbb ambíciója akkor elégtelt ki, ha stuck helyettes mátorra választották. Aki stuck is, meg mátor is lehetett, az egészen kivételes egyéniségnek számított. Az adogató földobta a labdát és a cökák, rendesek után a helyettes-mátor, majd a mátor kezébe került a

árosi háziyomda 1923

labdaíró leváter, míg a künn táborozó ellentábor közepén a stuck célzott a kifutók hátába, ha ugyan szerte elszórt rendesei idejében adták kezébe a messzire kiütött labdát.

A lesifutók egyeduralma azonban már a vége felé járt. Még néhány év és végleg letűnt, hogy trónját átadja az ifjabb és azóta oly diadalmas footballnak. A millénium évében, 1896-ban került Budapestre az első football-labda. A sporttörténészek úgy tudják, hogy Ray Ferenc, a BTC későbbi, Svájból származott játékos hozta be, ez a megállapítás azonban nem egészen pontos, mert valamivel előbb, de mégis előbb, Thompson nevű angol, aki utóbb a BTC nagyírú balszélője lett, jelent meg egy labdával. Az ő labdája azonban nem „Association”) labda volt, hanem rugby-labda. Thompson rugby labdája azért nevezetes, mert az volt az első, amely nemcsak a mesterséges jégpályán, de egész Budapesten, sőt egész Magyarországon a földre dobbant.

Hát bizony a laufméta eleinte nem igen hagyta kiszorítani magát. Korlátlanul uralkodott a mesterségesen Thompson labdájának megjelenése után is még jó három éven át. Thomsonék a mesterséges déli sarkában kaptak egy kis helyet. Ott játszottak, de még nem két kapura, sőt nem is egy kapura, hanem csak egy körben állva és egymás elé rugdalva a labdát. Thompson játszótársait annyi idő múltán lehetetlen kinyomozni, a magyarországi football „hivatalos” történelme esőkő-

nyösen ragaszkodik Ray Ferenc elsőségéhez, akinek néhány játékosára ma is nevezetes: Yolland Arthur, ma egyetemi tanár, az őcse, Yolland Yames, Iszer Károly, Stobbe Ferenc és Hajós Alfréd. Ők voltak a BTC első csapatának gerince és az első mérkőzésüket a bécsi Crickerekkel játszották, akikől csufosan ki is kaptak. Ebben a csapatban Thompson is szerepelt mint balszélő és különösen a pontos, szinte a hálóba eső kornerrugásairól lett híres. Sokan emlékeznek még reá és szinte maguk előtt látják, amint kornerrugás előtt a cipője sarkával kis gödröt vájt a földre és azután a gödörbe állította be a labdát, hogy — amint ő mondta — pontosabban célozhasson.

Mire az első meccs sorra került, Budapest társadalma valahogy már befogadta a footballt, ámbar még mindig megmosolyogták azokat, akik footballmeccsre jártak a löverseny helyett. Sőt évekkal utóbb az akkor még egyetlen footballpályán, a Millenárison is látható volt a löverseny nagy népszerűségi fölénye. Látható volt, mert a meccslátogatók zöme fölhúzódott a tribün felső sarkába és Horsódy meg az öreg Klebi, vagy az osztrák Leutke viaskodása helyett a lovak futkározását nézte.

Hanem Thompson idejében még csak nem is guny, hanem egyenesen lenézés, sőt megvetés járt ki a futballozóknak. Bocssánsnak meg, ha még itt volnának, de bizony akkoriban csak úgy ismerték a futballistákat: a csi-ke-

fogók. Budapest akkor még el se tudta képzelni, hogy rendes, tisztességes uriember labdát rugjon.

Rát nem is volt szép látványosság Thompson csapata. Ő egyedül volt dresszben, fociballcipőben, a többi csak úgy, rendes ruhájában. A papák meg a mamák csak ámultak rajta, hogy miért rugdalják a szép, nagy labdát, amikor körbedobálásra sokkal alkalmasabb lenne. Undorral fordultak el, ha meg a nehéz labda irányt tévesztve, fejük fölött libegett a levegőben, futva és rendőrt emlegetve, menekültek a veszedelmes közelségből.

Nemcsak az idősebbek tábora, de a diákság is, a majdani első fociball-generáció, idegenkedve nézte az ismeretlen játékot. Az újság ingere azonban mégis hatott. Ha a laufméta-párti fölbomlott, odaálltak a rugdalozók mögé és kerek szemekkel bámulták a labda ide-oda cikázását, de különösen az tetszett, ha Thompson hosszú gyertyákat rugott a levegőbe és mielőtt a földet érte volna, újabb gyertyára küldte a magasba. A fejjáték is nagyon vonzott, hanem a passzok már kevésbé. Thompson, állandóan magyarázott a játékos társainak. A passz, a shutt, a goal fogalma azonban még sok időn át nem terjedt túl egy kis emberkör gyűrűjén.

Néha azonban megesett, hogy a labda kigurult a játékosok övéin és valamelyik kisdiaák a példa nyomán belerugott, de persze legtöbbször többet a labda mellé, aminek az lett a következménye, hogy nagyot penderült és elfeküdt a fűvön. Egyszer-másszor azonban sikerült a rugás és, lassan-lassan szokássá vált, hogy kora délután, mielőtt a metára gyülekeztek, egyik is, másik is eldicsekedett vele: *En már rugtam a labdába!*

A mérkőző kisdiaákok száma egyre szaporodott, sőt, amikor egy kapura játszottak, a szemfülesebbje észrevette, hogy a kapu mögé állva nyílik a legtöbb alkalom a labdába rugni. Nemsokára sporttá lett Thompsonék kapuja mögött (a kapu persze a gyepre terített kabátokból alakult) helyét foglalni és

futni a kirepülő labda után.

Az érdeklődés növekedésével persze az apróbb balesetek se maradhattak el. Egyik kisfiú, aki később a diákok válogatott csapatának balszélsője lett, bámészkodás közben a fejére röpülő labdát nem vette észre. Puff, a súlyos labda fejbe találta a kisfiút. A lovás ereje akkora volt, hogy a kisfiú megszedült, keringett vele a világ és lebukott a föbe.

Meg kell adni azonban, hogy nem sirt, ellenben igen félt Thompson bácsitól, aki pedig kedvesen szaladt hozzá, fölemelte a földről és gondosan leporolgatta a ruháját. Ez a baleset volt közvetlen oka a football elterjedésének, mert Thompson a kisfiút és néhány pajtását bevette a csapatába. Azaz ők lettek hivatalosan az elrepült labdák után futók. Ez a „hivatal” azután lassan rászoktatta a footballra a többi diákot is. Ezzel kezdődött meg a laufméta hanyatlása és a football diadalát nem tudta megakadályozni a tanárok által akkoriban erősen propagált füleslabda-játék sem.